

Birmaskolan - Narkos - Att söva en Birma.

Av Birmasällskapet

Publicerad i Birma Aktuellt nr 1, 2004

Vad är det som sker när din katt ska sövas? Vi har ett samtal med narkosköterskan Yvonne Jonsson som har ett förflutet som både operations- och anestesisjuksköterska. Hon började på Regiondjursjukhuset Bagarmossen 1989 och fick här möjligheten att använda alla sina kunskaper samt att utveckla dem så att det passade djursjukvården.

Det är naturligtvis annorlunda att söva ett djur eftersom de inte kan prata. Man måste titta på alla signaler och lära sig att tolka dem rätt. Det finns också större möjligheter idag att premedicinera en orolig katt, d.v.s. att ge något lugnande innan sövningen. På djursjukhuset anpassar man numera sövningen efter djuret och behandlar egentligen ingen katt lika.

Ordet narkos kommer av grekiska narkosis som betyder förlamning eller domning = försätta patienten i medvetslöst tillstånd utan smärta. Anestesi är ett annat namn.

Förberedelser

Vid en planerad operation skall katten inte äta 12 timmar före operationen. Katten kan gärna dricka vatten.

När katten kommer in startar man att lyssna på hjärtat. Frågor om katten äter eller får någon reaktion av medicin är en av de första frågorna.

En fråga som vi måste ställa är, hur viktigt är det att veta kattens vikt? Yvonne svarar att de alltid doserar all medicin efter vikt.

Sedan bedömer man om katten ska ha premedicinering utifrån ingrepp, hur katten mår, ålder, hjärta mm. Även smärtlindring planeras vid detta tillfälle samt påbörjas också.

När katten väl fått sin premedicinering får de vila. Man fäster en intravenös kateter på ett framben. Efter detta sövs katten.

Vad kan påverka en narkos?

Idag finns det flera sjukdomar som man vet kan påverkas av en narkos. Några exempel är lung-, hjärt- och leversjukdomar. Alla sjukdomar som påverkar allmäntillståndet samt ålder på katten spelar naturligtvis också en stor roll.

Hur anpassar man en narkos bortsett från de vi skrev om att djuret genomgår en förundersökning?

Man startar ofta med att ta bort eller lägga till ett antal olika narkosmedel. Naturligtvis ökar riskerna markant vid oplanerade operationer där man oftast inte har tid att genomföra en större kontroll av djuret.

Övervakning

Under sövningen bevakas katten noggrant. Bl.a. kontrollerar man puls och blodets syresättning maskinellt, blodtryck, man mäter hjärtfrekvens och andningsfrekvens. För att hålla kroppstemperaturen så använder man en värmemadrass.

Här är vi inte riktigt ikapp humanvården när det gäller antalet apparater säger Yvonne.

Apparaterna ska skötas och då behöver vi troligtvis en tekniker också och detta är säkert något för framtiden.

Kan ett friskt djur dö under narkos?

Nej, det borde inte kunna hända. Om det händer, finns det ofta en bakomliggande orsak.

Orsaker kan vara:

- hjärtfel som ibland inte kan höras i ett stetoskop
- överkänslighet mot något läkemedel men detta är ovanligt hos djur

Nu kommer vi fram till för oss en mycket specifik fråga...

Vad är dina erfarenheter när det gäller att söva en Helig Birma?

Birmakatten är en lite känsligare patient.

Det finns flera sätt att söva kat-ter dels genom...

- intravenöst narkos (i blo-det)
- intramuskulärt narkos (i muskeln)
- inhalationsnarkos

Ser du att det ena eller andra är att föredra på en Birma och i så fall varför?

Inhalationsnarkos är en vätska som i kontakt med luft blir gas, lätt att styra. Eventuellt ger man lite mindre narkosmedel till Birman jämfört med andra djur.

Vad händer efter narkosen?

Katten stannar kvar på operations-avdelningen till den visar tecken på att den är vaken. De katter som bara är där på en kort operation får stanna inne på operation tills de blir hämtade. För de som genom-gått en större operation och som behöver tillsyn får flytta över till vårdavdelningen. För ett antal år sedan hade djuren det svårare vid uppvaknandet och reagerade med kramper men med dagens anestesimedel så vaknar de lugnt. Alla djur får ligga tyst och mörkt efter operationerna. Till-sammans med smärtlindring så vaknar de mjukt och smärtfritt.

Tidigare pratade vi om oplane-rade operationer. Detta måste gälla operationer under jourtid?

Varje dag mellan 08.00-18.00 görs både planerade och jouroperationer men efter 18.00 utför vi endast jouroperationer. Vissa gånger väntar man ändå till dagtid med att operera för att man vill förbättra allmäntillståndet på katten samt att man också har mer personal. På dagtid hinner vi också analysera blodprover där resultatet kan vara behjälpligt vid val av anestesimedel.

Framtidens hjälpmedel?

Det som är mycket intressant nu är tekniken med att utveckla nervblo-kader som man använder vid ryggbedövningar. Detta skulle innebära att man kan använda mindre narkosmedel.

Källa: För djurens hälsa i 30 år, Regiondjur-sjukhuset Bagarmossen & en intervju med Yvonne Jonsson.